

ความฝัน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่)

ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ไม่อยากมีทุกข์”

กราบเมตตาทูลวงพ้อขอคำแนะนำครับ ขอคำแนะนำต่อ

๑. ผมเข้าใจแล้วว่า เพราะคิดปรุงแต่งจึงทุกข์ เห็นอาการของทุกข์แล้ว วิธีแก้ง่ายๆ ของผมคือรีบไปทำความสงบก็จะดับทุกข์ได้เพราะมันเกิดสุข แต่ในชีวิตจริงผมเหมือนเสพติด ความทุกข์ มันหนักๆ หน่วงๆ อึดอัด สะใจดี มีสติความรู้ครับว่าปรุงแต่ง รับผิดชอบ แต่เดี๋ยวนี้ ปรุงแต่งอีก เลยทุกข์อีก ผมอยากแก้จุดนี้ครับ ขอคำแนะนำ

๒. ผมมีความเข้าใจว่า อยากหายกลัวต้องไปเผชิญกับความกลัวแบบสุดๆ อยากละ กามต้องเผชิญกับบอสุภะ ไม่อยากทุกข์ต่อ ละผัสสะ ลดความอยากให้มากที่สุด คือต้องละทาง โลก อยู่กับตัวเองให้ได้ ผมเข้าใจถูกหรือเปล่าครับ และมันมีเครื่องวัดหรือสิ่งบอกเหตุอย่างไร ที่จะบอกว่าเราสมควรสละเพศฆราวาสได้แล้วเพื่อเข้าสู่เพศที่มีความสงบสุข

ตอบ : ใ้หน้พุดถึงสละเพศฆราวาสก่อนนะ การสละเพศฆราวาสคือการบวช ถ้าการบวชนะ การบวชเป็นสิ่งที่ดีงาม การบวชเป็นสิ่งที่ดีงาม เห็นไหม เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ สิ่งที่เรา เคารพบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แก้วสารพัดนึก ถ้าแก้วสารพัดนึก เขาว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ขันธ์สัตว์ ถ้าหรือสัตว์ขันธ์สัตว์ วางกรรมวินัยไว้มหาศาล ไว้มหาศาลนะ เวลาเทศนาว่าการ ในพระไตรปิฎก เวลาใครก็อ้างว่าพระไตรปิฎก พออ้างว่า พระไตรปิฎกเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ

แต่ในพระไตรปิฎกนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนใคร เวลาสอนถึง
 ฆราวาส อนุปปพิกกา สอนเขาเสียสละทาน สอนเขาให้กตัญญูกตเวที เวลาเขามีศรัทธามี
 ความเชื่อ ถ้ามาขอบวชแล้วให้ฝึกหัดให้ประพฤติปฏิบัติ ถ้าขอกรรมฐานแล้วก็เข้าป่าเข้าเขา
 ไปเพื่อปฏิบัติ

ถ้าบวชแล้วนะ มีอำนาจวาสนานะ อยากมาศึกษา ศึกษาเพื่อเป็นคณฤชระ พอศึกษา
 เป็นคณฤชระ ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีคณฤชระกับวิปัสสนาธุระ คณ
 ฤชระคือศึกษาจดจำธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อทรงธรรมทรงวินัย ทรง
 ธรรมทรงวินัยไว้

แต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินะ เห็นภัยในวัฏสงสาร เวลาปฏิบัติแล้วจะถึงที่สุดแห่งทุกข์
 เวลาปฏิบัติ คณฤชระ วิปัสสนาธุระ ถ้าวิปัสสนาธุระเขาจะทำความจริงของเขา

ฉะนั้น เวลาคำว่า “อยากจะสละเพศฆราวาสบวชเป็นสมณะ บวชเป็นพระ เข้าสู่เพศ
 แห่งความสุข”

นี่เป็นความคิดนะ เป็นความเชื่อ ถ้าเป็นความเชื่อนะ เพราะอะไร เพราะพระพุทธ
 พระธรรม พระสงฆ์ ศาสนาพุทธมีคุณค่ามาก ถ้ามีคุณค่ามาก คนที่มีศรัทธามีความเชื่อถ้า
 บวชมาเป็นพระแล้วก็ต้องเป็นพระที่ประเสริฐ เป็นพระที่ดั่งงามทั้งหมด

แต่สังคม สังคมของชาวพุทธ ถ้าสังคมเขามีความเชื่อลัทธิอื่น นักบวชของเขาก็เป็น
 แบบอื่นไปใช้ใหม่ แต่ของเราบวชมาแล้ว เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้าเป็นศาสดา

หลวงตาท่านบอกเลย คนไม่มีอำนาจวาสนาจะไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ

เพราะศาสนาพุทธไม่ให้เชื่อสิ่งใดๆ เลย ศาสนาพุทธเวลาบวชมาแล้วเขาบวชมาให้
 ประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ หรือสัตว์ชนสัตว์ก็
 รื้อมนุษย์นี้แหละ รื้อสัตว์ชนสัตว์หรือสิ่งมีชีวิตนี้ เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำเร็จเป็นพระอรหันต์มหาศาลเลย

สัตว์เดรัจฉาน พวกอบายภูมิเขาไม่มีโอกาสของเขา ถ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ก็รื้อ
 สัตว์ชนสัตว์พวกเรานี้แหละ ถ้ารื้อสัตว์ชนสัตว์พวกเรา สิ่งทีเวลาบวชมาแล้ว บวชมาก็เพื่อ

ประพาศปฏิบัติ บวชมาแล้วก็เพื่อถอดถอนกิเลส ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงขึ้นมาอย่างนั้นนะ พระที่บวชมาแล้วก็ต้องเป็นพระที่ดิ่งงามไปทั้งหมด

แล้วเรามองสิ เวลาคนเรามันอยู่ที่อารมณ์ อารมณ์เวลาความดีมันขึ้นมันก็ดีของมันไป เวลามันเสื่อมนะ พอมันเสื่อมไปแล้ว ถ้าเสื่อมแล้วเขาละเพศของสมณะไปเป็นเพศฆราวาสก็มี ถ้าเขาไม่ละไป เขาทำอะไรมันก็สร้างแต่ความบาดหมางตากับประชาชน ถ้าบาดหมางตากับประชาชนนะ

เราจะบอกว่า เวลาบวชเป็นพระนี่สูงสุด บวชเป็นพระนี่ดิ่งงามมาก แต่บวชเป็นพระแล้วเราประพาศปฏิบัติไปแล้วมันจะเป็นจริงหรือไม่

ถ้ามันจะเป็นจริงนะ บวชแล้วๆ ถ้ามีอำนาจวาสนาบวชแล้วนะ ทำความสงบของใจได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ถ้ามันภาวนาของมันได้นะ มันก็มีความสุข มีความสงบสุขให้เราได้ ขึ้นบาน แต่ถ้ามันทำไม่ได้มันก็เป็นความทุกข์เหมือนกัน ถ้าความทุกข์

การสละเพศฆราวาส เขาบอกว่ามันสมควรหรือไม่ๆ

นี่พูดถึงความเชื่อของเขา ความเชื่อของเขานะ สิ่งที่การบวชเป็นบุญที่ยิ่งใหญ่ เวลาเขาบวชเณรแก้ว โอโฮ! เขาจัดงานยิ่งใหญ่ของเขามาก เวลาทางพวกไทยใหญ่เวลาเขาจัดบวชสามเณรแก้วอะไรของเขายิ่งใหญ่

แล้วเวลาเราบวชพระก็เหมือนกัน พอบวชพระเป็นประเพณี พอเป็นประเพณี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาทรงออกผนวชไปกับนายฉันทะ กับมัททกัณฐกะ เวลาผ่านไปนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราบวชเราก็พยายามจะจัดให้เหมือนอย่างนั้นนะ โอ้ย! แห่แห่กัน มันเป็นประเพณีทั้งนั้นนะ เป็นความเชื่อ เป็นบุญกุศล เป็นบุญกุศลนะ ทำอย่างนั้นเพื่อสะสมบุญของตน สะสมบุญ บุญก็ส่วนบุญ บาปก็ส่วนบาป เวลาทำขึ้นมามันก็มีบุญมีบาปของมันทั้งนั้นใช่ไหม

แต่เวลากรรมฐานเราเวลาออกบวชด้วยความเรียบง่าย ด้วยความเรียบง่าย โกงหัวแล้วก็บวชเลย พอบวชเสร็จแล้ว พิธีการบวช ถ้าบวชเสร็จแล้วนะ บวชร่างกาย บวชตามประเพณีวัฒนธรรม

เวลาจะบวชใจนี้สำคัญมาก เวลาจะบวชใจขึ้นมา เราจะเอาจริงเอาจังของเราขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา บวชมาแล้วมีกายกับใจๆ มันเป็นเรื่องโลกๆ ยังหาใจของตนไม่เจอ ถ้าหาใจของตนเจอ ต้องทำความสงบของใจได้ ถ้าทำความสงบของใจได้ พอหาใจของตนเจอ ยกหัวใจขึ้นสู่วิปัสสนานะ โอ้โฮ! มันจะมหัศจรรย์

ศาสนานี้มหัศจรรย์มาก มหัศจรรย์มาก คนไม่มีบุญเข้าไม่ถึง เข้าไม่ถึงหรอก เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติกันมันก็เข้าได้แต่ความเห็นของเราเท่านั้นนะ มันไม่เข้าสู่ความจริง

ถ้าเข้าสู่ความจริงแล้วมันจะเห็นเลย เพราะธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแยกไว้เลย สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากการศึกษา จินตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากจินตนาการ การจินตนาการแบบโลกๆ การจินตนาการแบบนักวิทยาศาสตร์

แล้วเวลาถ้าทำความสงบของใจเข้ามาได้แล้วจินตนาการขึ้นมา จิตนี้มหัศจรรย์มาก จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้มันจินตนาการได้ร้อยแปดเลยนะ นี่จินตมยปัญญา

แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญา ไม่มีใครเคยเห็นนะ คนถ้าเคยเห็นขึ้นมา ถ้าคนเคยเห็นภาวนามยปัญญา อย่างน้อยเป็นโสดาปัตติมรรค มันยกขึ้นสู่มรรค ยกขึ้นสู่มรรคเพราะอะไร เพราะจิตมันสงบ สงบมันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง

ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง มันพิจารณาไปแล้วเวลามันปล่อยวางนี่ตังปคหาม การปหานชั่วคราวๆ เพราะการประพฤติปฏิบัติ การปหานชั่วคราวมันปล่อยวางชั่วคราว

พอปล่อยวางชั่วคราว คนที่ไม่มีอำนาจวาสนาจะลืมหืมตา ลืมตั่วว่าบรรลุธรรมๆ แล้วเวลามันเสื่อมนะ โอ้โฮ! ร้องไห้ เวลามันเสื่อมไง มันชั่วคราว มันไม่จริง พอมันไม่จริงนะ แล้วคนที่อำนาจวาสนาที่ไม่ถึง

เราฟังๆ มา นะ ส่วนใหญ่ ใ้ฉันเราจะบอกว่า เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติเวลาธรรมเกิดๆ ธรรมเกิดมันเหมือนความฝัน เหมือนความฝัน ธรรมเกิดมันไม่มีเหตุมีผล

แต่ถ้าเป็นการปหานชั่วคราว มันมีสมาธิ มันมีศีล มันมีสมาธิ มันมีปัญญา มันมีการกระทำ แต่ด้วยอำนาจวาสนาของตนมันไม่ต่อเนื่อง

ถ้ามันต่อเนื่องนะ เวลาครูบาอาจารย์ของเราเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถ้าถึงจุดนี้แล้วนะ เวลาพิจารณาไปแล้วมันปล่อยวาง มันปล่อยชั่วคราวๆ ชั่วคราวแล้วนะ ถ้าอำนาจวาสนายังไม่ถึง เวลาพิจารณาชั่วคราวแล้วมันก็คิดว่าเป็นความจริง เผอเรอ ไม่บำรุงรักษา หรือทำให้มันเจริญขึ้นไม่ได้

แต่ครูบาอาจารย์ของเรายืนยันได้เลยว่ามันต้องทำซ้ำทำซากๆ เพื่อทำซ้ำ ทำซ้ำคือความชำนาญ ทำซ้ำคือการพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า

เหมือนกับว่าเราจะทำลายสิ่งใดก็แล้วแต่ เราทำลายแล้วยังทำลายไม่ได้ เราทำลายซ้ำทำลายซาก พยายามหาจุดอ่อน หากการกระทำ ทำซ้ำทำซาก จนถึงที่สุดเวลามันขาด เขาเรียกสมุจเฉตพหวน การพหวนโดยเด็ดขาด นี่ธรรมะเป็นชั้น ๆ ขึ้นไปอย่างนี้

แล้วถ้ามันเป็นจริงอย่างนี้ ถ้าคนเป็นจริงอย่างนี้ละ มันพูดได้ตามความจริงอย่างนี้ละ ความเป็นจริงอย่างนี้สมุจเฉตพหวนกับตบตังคพหวน อารมณฺ์ ความรู้สึก สถานะ ความเป็นไป มันแตกต่างกันอย่างไร

พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ หลวงปู่มั่นสอนอย่างนี้ สอนเรื่องอริยสัจ สอนเรื่องอริยสัจ ในพระพุทธศาสนา ไม่ได้สอนแบบฤๅษีชีไพร สอนอย่างนั้นมันฤๅษีชีไพรของเขามีอยู่แล้ว มันเข้าถึงไม่ได้

นี่พูดถึงสละเพศภราวาสแล้วจะมาบวชเป็นพระ

การบวชเป็นพระนี่สูงส่งดั่งงามมาก แต่เวลาคนที่เขาอยู่ในสมณเพศไม่ได้ เขาเรียกว่าหมดบุญๆ พอมันหมดบุญ หมดอำนาจวาสนา ก็สึกหาลาเพศไป มันก็เป็นวาสนาของคน มันไม่ใช่ทำความเสียหายอะไรทั้งสิ้น มันเป็นเรื่องธรรมดา นี่ถ้าเป็นเรื่องธรรมดา

ฉะนั้น เวลาบวชเป็นพระไปแล้ว คนเวลาบวชเป็นพระ เราหวังตรงนี้ไง เราหวังตรงที่คนเรามีเจตนา มีความตั้งใจดีมาก แล้วพอบวชเป็นพระเข้าไปแล้วไปเจอหมู่พวกที่ไม่ดี หรือเจอครูบาอาจารย์ที่ภาษาเรานะ เจอครูบาอาจารย์ที่หลอกหลวง โอ้โฮ! มันจะเจ็บซ้ำ เพราะว่าอะไร

พวกเราจะจินตนาการกันว่าในเพศของสมณะจะต้องเป็นที่สะอาดบริสุทธิ์ เป็นครูบาอาจารย์ของเราที่สูงส่งเลอเลิศ พอเข้าไปอยู่ด้วยกัน พอไปเห็นพฤติกรรมเห็นอะไร โอ้โฮ! คอตกเขี้ยวนะ

แต่ถ้ามีวาสนา ถ้าเราหาครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง อย่างเช่นเราอยู่กับหลวงตามา อยู่กับครูบาอาจารย์มา โอ้โฮ! อย่างที่หลวงตาท่านพูดกับหลวงปู่มีน่ะ เราซึ่งมากนะ “เวลาหลวงปู่มีนท่านจะพูดที่เล่นที่จริง แต่เราไม่เคยเล่น” เราเหมือนเทพ อัดทุกคำเลย

ถ้าเป็นผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์ แม้พูดที่เล่นมันก็จริงนะ พูดอย่างไรมันก็มีน้ำหนัก พูดอย่างไรมันก็มีรสชาติ คือมันมีรสชาติ มันซาบซึ้ง โอ้โฮ! มันดีงามไปหมดนะ

“ท่านจะพูดที่เล่นที่จริง แต่เราไม่เล่น เราจริงตลอด”

นี่หลวงตาเวลาท่านพูดถึงหลวงปู่มีน เราฟังแล้วซึ่ง แล้วเวลามาอยู่กับท่าน เวลาพระเยอะๆ นะ แล้วมีปัญหากัน กระทบกระทั่งกันนะ

ท่านบอกว่า “พระด้วยกันมันมีกิเลสกันทั้งนั้นนะ อย่าจับผิด อย่าคอยเพ่งโทษกัน ให้ดูเราเป็นตัวอย่าง”

คือให้ดูตัวท่าน ท่านบอกเลยลูกๆ นะ อย่าทะเลาะเบาะแว้งกัน อย่ากระทบกระทั่งกัน ลื่นกับพื้นมันขบกันนะ ให้มองตัวท่าน

นี่ไง ท่านกล่าวพูดอย่างนี้เลยนะ บอกว่า ให้ดูตัวท่านเป็นตัวอย่าง อย่ายามองกัน

เด็กๆ มันดูกันมันก็จับผิดกันได้ทั้งนั้นนะ ให้มองท่าน มองท่านนะ ถ้าคำว่า “มองท่าน” ท่านบอกว่า ท่านเป็นตัวอย่าง ชีวิตเป็นแบบอย่าง

ถ้าไปเจอพระดีๆ อย่างนี้นะ โอ้โฮ! แบบว่าชีวิตนี้เหมือนพระอานนท์ เทวทัตให้เขาปล่อยช้างนาฬาคีรีจะให้ทำร้ายพระพุทธเจ้า พระอานนท์เข้าขวางเลย ยอมสละชีวิตนะ ถ้าเราเจอครูบาอาจารย์ที่สะอาดบริสุทธิ์ที่ดี มันสละชีวิตได้หมดเลย

แต่มีพระที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ โดยความเชื่อของเราว่าพระองค์นี้ใช้ไม่ได้เลย แต่ลูกศิษย์ลูกหาเขาเยอะแยะ แล้วเขาก็สละชีวิตได้เหมือนกันนะ เพราะเขาเชื่อ เขาก็เชื่อของเขา เขาก็สละชีวิตได้เหมือนกัน

ถ้าสละชีวิตของเรา เอ็งสละไปทำไมวะนะ สละเพื่อปกป้องสิ่งที่ทุจริตอย่างนั้นนะหรือ อย่างนั้นเราไม่สละ

นี่พูดถึงคำว่า “เสียสละๆ” ใครก็พูดกันทั่วไป “พระองค์นั้นก็มีคนสละๆ” สละจริงหรือ สละเพื่อปกป้องทุจริต

สละเพื่อความสะอาดบริสุทธิ์สิ นี่เวลาพูดถึงครูบาอาจารย์เรานะ

นี่บอกว่า เราจะเตือนไว้ เพราะเขาบอกว่าเขาสมควรสละเพศฆราวาสหรือไม่ เพื่อไป บวชสู่เพศความสงบสุข

ถ้าบวชไปแล้วเอ็งไปเจอพระที่เอ็งไม่เห็นด้วย เอ็งก็จะไปทุข์สองชั้นสามชั้นนะ

นี่พูดถึงว่าการจะกระทำเนาะ นี่มาคำถาม “๑. ผมเข้าใจแล้วว่าการปรุ้งแต่งเป็นทุข์ เห็นอาการของทุข์แล้ว วิธีการง่ายๆ คือทำความสงบเพื่อจะดับทุข์ แต่ในชีวิตจริงผม เหมือนเสพติดความทุข์ เพราะมันหนักๆ หนักๆ สะใจดี”

เราจะบอกว่ามันมีทุกคนนะ เวลาเราเข้าสมาธินะ เวลาโดยทั่วไป คนเรา คนเราโดย ทางโลก ทางโลกเขาก็ทุข์ยากตามประสาฆราวาสของเขา ถ้าคนเราศีกษาธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นคุณค่าของธรรมะแล้วก็พยายามจะตรีกในธรรม พยายาม ศีกษาธรรมะๆ

พอศีกษาธรรมะมันก็มีปัญญา ปัญญาระหว่างธรรมะคือสัจจะความจริง สัจจะมันเป็น อย่างนั้น โดยข้อเท็จจริงมันเป็นอนิจจัง มันเป็นทุข์ทั้งนั้นนะในโลกนี้

ถ้าเราอยู่กับโลก เราก็ทุข์ทางโลกใช่ไหม แต่พอเราศีกษาธรรมะ ธรรมโอสถมันก็ เข้ามาบรรเทา บรรเทาชีวิตฆราวาสเรา ชีวิตประจำวันของเราเนี่ย ชีวิตประจำวันเราก็มีความ ทุข์เป็นธรรมดาอยู่แล้ว

แต่ถ้าเราศีกษาธรรมะแล้ว ธรรมะบอกว่า ทุข์นี้มันเป็นอนิจจัง ทุข์นี้มันเป็น อนัตตา มันวางแล้วมันปล่อยได้ เราศีกษาแล้วมันก็เป็นปัญญาของเราไง นี่พูดถึงว่าเวลาเรา ศีกษาธรรมะของเรา

เวลาเราศีกษาธรรมะแล้วเขาบอกว่า ถ้าอยากจะได้รสของธรรมต้องประพฤติปฏิบัติ

เวลาเราจะประพาศปฏิบัติขึ้นมา เราปฏิบัติของเรา เราพยายามทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบได้ ใจของมันเป็นสมาธิได้ พอเป็นสมาธิได้ ถ้าเป็นสมาธิจริงนะ

ปฏิบัติแล้วสมาธิจริงหรือสมาธิปลอม

ถ้าสมาธิปลอมๆ ก็ว่างๆ จับต้องสิ่งใดไม่ได้เลย

ถ้าเป็นสมาธิจริง สมาธิมันต้องมีสติ มันต้องมีผู้รับรู้ มันต้องมีตัวตนของเรา ถึงเป็นสมาธิ สมาธิเป็นสมาธิ ควบคุมดูแลได้ ถ้าสมาธิควบคุมดูแลไม่ได้ ยกสมาธิขึ้นสู่วิปัสสนาได้อย่างไร จิตที่เป็นสมาธิเราโน้มไปให้เห็นกาย ให้เห็นเวทนา ให้เห็นจิต เห็นธรรมได้อย่างไร ถ้ามันจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมได้ มันก็มีความรับรู้อยู่ไง ถ้ามีความรับรู้

นี่เขาบอกว่า เวลาจิตเขาเป็นไปแล้วมันหนักมันหน่วงอะไร

มันหนักมันหน่วง ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิใช้ใหม่ มันก็จะโล่งจะโล่งจะปลอดโปร่ง สัมมาสมาธิคือจิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่น จิตที่ไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ เลย มันก็ว่างหมดเลย มันไม่หนักหน่วง ไม่อึดอัด ถ้ามันหนักมันหน่วง มันอึดอัด มันก็เป็นมิจฉา มันมีตัวถ่วงของมัน

เวลาทำสมาธิๆ เวลาทำสมาธิขึ้นไป ถ้าเราพุทโธๆ จนพุทโธ ด้วยการศึกษารธรรมะของเรามาว่าพุทโธแล้วมันเป็นหยาบๆ เวลาพุทโธต่อไปมันก็จะละเอียดขึ้น แล้วพุทโธก็จะหายไป เราก็อพุทโธๆ แล้วก็โยนทิ้งเลย พุทโธๆ หายแล้ว...ตกภวังค์

คนเราโดนกิเลสมันหลอกมันลวงเวลาปฏิบัติ มันไม่จริง

เวลาปฏิบัติถ้ามีครูบาอาจารย์จริง เขาบอกว่าเป็นสมาธิ ใครจะเป็นสมาธิ เราไม่เคยว่าใครเป็นสมาธิเลย แต่สมาธิเป็นอย่างไร

“โอ้ย! สมาธิว่างๆ ว่างๆ”

ว่างๆ ก็ขี้ลายนี่ไง สมาธิเป็นอย่างไร สมาธิมันต้องมีที่มาที่ไปสิ เวลาคนกำหนดพุทโธๆ เวลาคนกำหนดพุทโธๆ พุท มันแฉลบแล้ว พุท มันคิดไปนู่น พุทกว่าจะโธ พุทก็ไปคิดถึงดาวอังคาร กลับมาโธอยู่ที่ดวงจันทร์ เตียวพุทมันไปอีกแล้ว

เวลาปฏิบัติใหม่ ๆ เป็นอย่างนี้ทั้งนั้นนะ เพราะอะไร เพราะว่ากิเลสมันกลัวกรรมะ มาก พุทธานุสติ พุทธะ พุทธะเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานนะ เราจะเอาพุทธะเข้าไปสู่หัวใจของเรา

กิเลสในใจของเรามันความเคยชินของมัน มันเจ้าวิฏจักร มันคุ้มครองในใจของเรา มันผลัดกันไว้ มันไม่ให้เข้ามาหรอก ทีนี้เวลาเข้ามา มันก็เลยพุทโธมันขัดมันแย้งกัน เห็นไหม

แต่ด้วยสติด้วยปัญญาของเรา เราพยายามทำของเราด้วยศีล ด้วยพฤติกรรมของเรา นะ เราพยายามหัดนึกพุทเข้า โธออกประจำต่อเนื่องไป ถ้าทำด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยอำนาจ วาสนา คนมีอำนาจวาสนานะ พุทกับโธกับหัวใจมันจะกลมกลืนกัน

พอมันจะกลมกลืน เวลาพุทโธๆ เออ! ง่าย ๆ พุทโธแล้วมันกลมกล่อม เออ! พุทโธดี เนาะ มันก็เริ่มจะเป็นเนื้อเดียวกัน พุทโธเป็นเนื้อเดียวกัน

พุทโธไป พุทโธไปเรื่อยๆ ถ้าพุทโธไปเรื่อยๆ นะ พอรวมเป็นเนื้อเดียวกันนะ อยู่! มันละเอียด มันละเอียดมันก็จะโยนทิ้งอีกแล้ว ตกภาวังค์อีกนะ

พุทโธ ๆ ๆ ของเราไปเรื่อย ๆ ห้ามทิ้ง ห้ามทิ้งพุทโธแน่นอน

เพราะพุทโธเป็นคำบริกรรม พุทธานุสติ เราพุทโธของเราไปเรื่อย ๆ พุทโธของเราไปเรื่อย ๆ พอพุทโธๆ จนมันละเอียด ละเอียดจนมันจะพุทโธไม่ได้ มันเริ่มกลัวแล้ว เฮ้ย! จะตาย หรือเปล่าวะ เฮ้ย! มันจะเจออะไรวะ มันจะเข้ามา แฉลบเข้ามา

พุทโธไปเรื่อย ๆ พุทโธไปเรื่อย ๆ พุทโธจนกว่ามันจะพุทโธไม่ได้ แต่ตัวพุทธะ เด่นมาก พุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้ แต่ตัวมันจริง ๆ มันจะระลึกได้เต็มตัวของมันเลย นี่ สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิมันเด่นชัดของมันเลย โอโฮ! สักแต่ว่ารู้ ดับหมด โลกนี้ดับ หมดเลย พุทโธไม่ได้เลย พุทโธไม่ได้ แต่ตัวมันชัด ถ้าตามข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนี้

แต่โดยสัญชาตญาณของคน พุทโธๆๆ พุทโธชัดๆ ไม่ได้ เดี่ยวมันหยาบ พุทโธๆ แล้วก็หลับไปเลย ร้อยทั้งร้อยตกภาวังค์หมด

ทำสมาธิแสนยาก ที่ทำกันอยู่นี้หายไปหมด หายไปโดยมันหายไป พอหายไป “อู๋! ว่างๆ ว่างๆ” มิ่งหลับ มิ่งหลับมันยังว่าว่างๆ อยู่อีก เพราะมิ่งไม่รู้เรื่องมิ่งก็ว่าว่างนะสิ เพราะความรู้สึกมันไม่มีเลย มันหายไปเลย แล้วพอมันจะมา อ้อ! มาแล้ว สะดุ้งตื่น

โธ่! การปฏิบัติใครๆ เขาก็รู้ถ้าคนเป็น ถ้าคนไม่เป็นมันไม่รู้หรอก
จะนั้นบอกว่า มันอึดอัดมันขัดข้อง

เพราะในการประพาสปฏิบัติมีคณากถาถาโนนินทาเยอะว่า ปฏิบัติแล้วมันทุกข์มันยาก มันจะเป็นจริงหรือ ปฏิบัติมันต้องมีความสุข มันต้องมีความสุข มันต้องมีความดีงาม

มันดีงาม มันดีงามแน่นอนอยู่แล้วแหละ แต่ที่มันจะมีความทุกข์ ความทุกข์เพราะว่ากิเลสมันโดนบีบคั้น ไอ้สิ่งที่ว่ากิเลสมันโดนแผดเผา มันก็อึดอัดขัดข้อง มันแสดงออกทั้งนั้นนะ เวลาที่ว่ามันทุกข์ยาก มันทุกข์ยากเพราะกิเลส มันไม่ใช่ทุกข์ยากเพราะปฏิบัติธรรม แต่เราปฏิบัติธรรมมันยังไม่ได้ถึงการปฏิบัติธรรมแท้ มันก็ยังไม่ได้รับรสของธรรม

รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง

สติ สามารถยับยั้งความฟุ้งซ่านได้ทั้งหมด

สมาธิ ยับยั้งความคิดได้ทั้งหมด

ปัญญา ถอดถอนกิเลสได้ทั้งหมด

ทำไมมันจะไม่เลอเลิศ แต่ที่มันไม่จริงสักคน ถ้ามันเป็นจริงมันจะเป็นจริงอย่างนี้
นี่พูดถึงว่า เวลาเขาภาวนาแล้วมันอึดอัดขัดข้อง มันไปเสพติดความทุกข์ใจ ทีนี้พอมีสติขึ้นมาแล้วก็รู้ว่าปรุงแต่งขึ้นมา

เราจะบอกว่า ถ้าทำตามความเป็นจริง คีล สมาธิ ปัญญา เห็นไหม ปุถุชน กัลยาณชน ทำเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา แล้วทำให้มันเป็นความจริงขึ้นมา อย่าเพ้อเจ้อ อย่าเพ้อฝัน

เพราะว่าคำถามที่แรกว่ากลัวทุกข์ๆ กลัวไปหมด

มันเพ้อเจ้อ ความเพ้อเจ้อ ความกลัว ความกลัวมันก็คือความกลัว มันมีพระเข้าใจ ผิดเยอะแยะไป บอกว่า “อู๋! กลัวมากเลย แล้วภาวนาไปเดี๋ยวนี้หายกลัวหมดเลย ได้เป็นพระอนาคามี”

หา! เฮ้ย! ละความกลัวแล้วเป็นพระอนาคามีได้ด้วยหรือ มันไม่มีอยู่ พระอนาคามีมันต้องถอดถอนกามราคะนูน

ไอ้ละความกลัว ความกลัวก็เป็นความกลัวอันหนึ่ง มันก็เป็นกิริยาอันหนึ่ง เป็นอารมณ์หนึ่งใช่ไหมว่าเป็นความกลัว เห็นไหม คนบางคนกลัวผีมากเลย แต่เวลาเขาแก้ไขแล้วนะ เขาก็หายกลัวเลย เขายังไม่เห็นเป็นอะไร เยอะแยะ

เวลากรรมฐานเราถ้ากลัวหนัก ๆ กลัวหนักก็เอาความกลัวนี้มาเป็นประโยชน์ เข้าไปอยู่กับป่าช้า เข้าไปอยู่กับซากศพไง เพราะมันจะได้ไม่คิดฟุ้งซ่านไป

เราอาศัยความกลัว อาศัยต่างๆ เป็นองค์ประกอบ เป็นเครื่องประกอบทำให้เราภาวนาขึ้น อาศัยความกลัวเสื่อ กลัวผี กลัวต่างๆ อาศัยมรณานุสติ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันตื้อนักก็ต้องอาศัยสิ่งนี้เข้ามาทำราบปรราบปรามมัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันกลัวทุกข์ใช่ไหม มันกลัวทุกข์มันก็พลิกแพลงไป กิเลสมันปลิ้นปล้อนไปตลอด แล้วก็อ้างคำกิเลสคำหนึ่ง แล้วเราก็จะโต้ตอบกันอยู่อย่างนี้

เพราะเราจะบอกว่า ถ้าเราทำความสงบของใจแล้วถ้ามันเห็นสัจจะความจริง เห็นอริยสัจ มันก็พิจารณาของมันไป

ไอ้ที่มันไม่เป็นอย่างนั้นนะ พอกิเลสมันหลอกนะ เดี่ยวก็เรื่องนั้น เดี่ยวก็เรื่องนี้ พอเรื่องพิจารณาจนมันปล่อยวางแล้วมันก็ไปสร้างเรื่องใหม่ มันก็เป็นเรื่องอยู่ข้างนอก เพราะมันอยู่ข้างนอกไง เพราะมันอยู่ข้างนอกใช่ไหม

เขาบอกว่าเขาเสพติดความทุกข์ แต่ที่พอรู้เท่าก็รีบปรุงแต่ง

อันนั้นมันอยู่ข้างนอก ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบแล้วย้อนไปดูอริยสัจก็จบ นี่ข้อที่ ๑.

“๒. ผมเข้าใจว่าอยากหายกลัว ต้องเผชิญกับความกลัวแบบสุดๆ อย่างเช่นกามราคะเขาก็ต้องละด้วยอสุภะ ถ้าไม่อย่างทุกข์ต้องละผัสสะ ลดความอยากให้มากที่สุด ละทางโลก แต่ตัวเองคิดถูกหรือเปล่า และมันมีเรื่องเครื่องวัดสิ่งบอกเหตุ”

สิ่งบอกเหตุ สิ่งบอกเหตุก็ผลของการปฏิบัติ เขาเรียกวิบาก ผลของการปฏิบัติใช่ไหม

การละความกลัวต่างๆ

เราจะบอกว่าอารมณ์มันก็สร้างไปเรื่อยๆ ฉะนั้น เวลาเราเป็นฆราวาส เราอยู่กับโลก เราก็มีสัมมาอาชีพ แล้วเราก็พยายามประพฤติปฏิบัติของเราไป แล้ววัดผลของเราไปเรื่อยๆ ใจ วัดผลของเราไปเรื่อยๆ ส่วนใหญ่แล้วมันจะเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ

เราตอบปัญหาไปเยอะ แล้วก็พวกที่ถามมาทางเว็บไซต์เขามาหาเรา บางที่มานั่งฟัง อยู่อย่างนี้ “ผมหยุดไปแล้ว ๒ ปี ผมหยุดไปแล้ว ๔ ปี” พอภาวนาไปเดี๋ยวก็พักไป ๒-๓ ปี เดี๋ยวก็กลับมาภาวนาใหม่ เดี๋ยวก็เลิกไป ส่วนใหญ่เป็นอย่างนี้ มันไม่ต่อเนื่อง มันทำต่อเนื่อง ไปไม่ได้

นี่ไง เราถึงเปรียบถึงอำนาจวาสนาของคน ถ้าคนมีอำนาจวาสนาเขาจะต่อเนื่องของเขา เขาจะทำของเขาต่อเนื่องขึ้นไปได้ แม้แต่บวชเป็นพระก็เหมือนกัน เราอยู่ในวงการพระ เราอยู่รู้ อยู่ เวลาที่ปฏิบัติ ปฏิบัติได้จริงมากน้อยได้แค่ไหน

ถ้าปฏิบัติได้จริงนะ เวลาหลวงปู่มัน เวลาหลวงตาท่านจะสังเกตลูกศิษย์ ถ้าลูกศิษย์ ถ้าทำต่อเนื่อง ทำแล้วมันได้ผลนะ องค์นั้นมีโอกาส แต่บางคนฮึดฮัดอยู่พักหนึ่งแล้วก็หายไป ๒ ปี ๓ ปีกลับมาทำใหม่ อยู่อย่างนั้นนะ ขึ้นๆ ลงๆ อยู่อย่างนั้นมันไม่ไปไหนหรอก

ถ้าภาษาเรานะ ภาษาเรา เราก็ย้อนกลับมาที่ว่าบารมีเรามีเท่านี้ วาสนาเรามีเท่านี้ เพียงแต่เขาให้อยู่เป็นพระ อยู่ไปเพื่อสร้างบุญบารมีไปเท่านั้น แต่ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันจะได้ผล

ถ้าไม่ได้ผลจะเป็นอย่างนี้ บวชอย่างนั้นนะ เวลาบวชแล้วนะ ยังกินนะ ยังดียังแบบว่า ไม่อมทุกข์นะ ถ้ามันอมทุกข์นะ กินอ้วนนอนอุ่น คนมีการกินมากๆ นอนมากๆ มันจะเป็นเรื่องอะไรล่ะ มันก็เป็นเรื่องเสพกามทั้งนั้นนะ มันจะเป็นเรื่องอะไร แล้วมันก็มาแผดเผาตัวเองทั้งนั้นนะ

แต่เวลาอยู่กับหลวงตา ถ้าใครฉันนมขี้หนูนะ นมยูเอชที พระหนุ่มๆ ท่านไม่ให้ฉันเลย ถ้าใครฉันนมไม่ใช่ลูกศิษย์เรา พระหนุ่มๆ ดำรงชีพโดยการฉันอาหารพอเป็นมือๆ ก็พอแล้ว ไม่ต้องไปเสริมขึ้นมาให้ไปกระตุ้นกิเลสหรอก

นี่เราอยู่กับท่านมานะ โห้! เวลาเรามาเราเพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ แล้วถ้าเรายังภาวนายังไม่ถึงจุด อะไรบ้างที่ไปกระตุ้นให้มันไปกระตุ้นกิเลสเรา มันเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ละ มันเป็นสุขตอนสิ้นกระทบ ตอนได้รสชาติ แต่พอมันกินเข้าไปแล้ว

ท่านถึงบอกเลยนะ ตอนเราอยู่กับท่านนะ พระไม่กล้าฉันเลย ถ้าฉัน ท่านชี้หน้าเลยนะ “ไม่ใช่ลูกศิษย์เรา”

แต่ถ้าพระอายุมากแก่เฒ่าแล้วจะฉันบ้าง ท่านเปิดโอกาสให้ แต่ถ้าพระหนุ่มเณรน้อย ท่านไม่ให้เลย

ท่านบอกว่าไม่ต้องมาบอกหรอก เพราะอะไร เพราะท่านเอาตัวท่านเป็นเกณฑ์ เพราะตัวท่านตอนเป็นพระเล็กเณรน้อย ท่านบอกว่าพอมันฉันแล้วมันควบคุมตัวเองไม่ได้ พอสุดท้ายแล้วนะ ท่านบิณฑบาตมานะ ถ้าได้พวกนี้มาท่านจะให้พระผู้เฒ่า ท่านไม่เคยแตะเลยตั้งแต่ท่านเป็นพระเด็ก ๆ นะ นี่หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง

แต่เวลาที่เราเจอไม่ใช่หลวงตาเล่าหรอก บนศาลาเลย ชี้หน้าอย่างนี้เลย ถ้าพระ พระไม่กล้า นี่คืออะไร นี่คือการพ่อแม่คุ้มครองดูแลลูกศิษย์ ลูกศิษย์ไม่มีวุฒิภาวะ ลูกศิษย์ไม่มีปัญญาพอ พ่อแม่คุ้มครอง ๆ ไอ้เด็กมันก็คือไอ้ใหม่ มันก็อยากกินนะ ชี้เลย “ไม่ใช่ลูกศิษย์เรา” ทุกคนจะกลัวมาก นี่คือการคุ้มครองของครูบาอาจารย์นะ นี่พูดถึงว่าถ้ามันมีครูบาอาจารย์ที่ดีทุกอย่างมันก็ตีไปได้ ถ้าตีไม่ได้ มันก็เก็บไว้ในใจ

นี่พูดถึงความกลัว

กลัวก็เหมือนกัน เราจะบอกเลย กลัวมันเป็นอารมณ์ มันเป็นอาการ แต่จริงๆ คือกิเลสมันสร้าง กลัวเรื่องนั้น กลัวเรื่องนี้ กลัวเรื่องนั้น กลัวไปทั่ว ดับกลัวนี้ก็ไปกลัวอันอื่นต่อ พอดับเรื่องนี้เสร็จก็ไปกลัวไม่มีจะกิน พอมีเงินทองเต็มล้นฟ้าเลย กลัวว่าอาหารจะไม่อร่อย กลัวว่ากินเข้าไปแล้วเดี๋ยวจะเป็นโรคร้ายไข้เจ็บ มันกลัวไปร้อยแปด มันสร้างไปเรื่อย

นี่จะบอกว่า พอบอกว่ามีความกลัวก็จะไปจ้องอยู่กับมัน แล้วก็ไปจับกันตรงนั้น

ไม่จับหรอก ถ้าจับต้องทำความสงบของใจเข้ามา

นี่พูดเพราะว่ามันสะเปะสะปะ คิดว่ามันเป็นเรื่องปฏิบัติแล้วมันจะเป็นเหตุเป็นผล การปฏิบัติไปกิเลสมันปลิ้นปล้อน ตัวเองไม่ทันใจ เล่ห์เหลี่ยมของมันใจ เล่ห์เหลี่ยมของกิเลส มันร้อยแปด อารมณ์มันพลิกไปเรื่อย แล้วพลิกไม่ทัน เดียวก็เรื่องนี้ๆ ไม่จบหรือก มันไปคุยกันที่เงาใจ ไม่คุยกันที่ต้นเหตุใจ

ต้นเหตุก็คือใจใจ ถ้าใจมันสงบก็จบ

ไอ้จะไปเอาปลายเหตุ แล้วก็ว่าจะแก้อย่างไรๆ ทำไมจะไปบวชพระนู่นนะ จะไปบวชพระเลยนะ บวชไปวัดนั้นเดือดร้อนเลย พระในวัดทั้งหมดมันจะไปจับผิดหมดเลย มันไม่จับผิดใจเราใจ

นี่พูดถึงว่า **ต้นเหตุมันอยู่ที่ใจ ไม่ได้อยู่ที่อาการข้างนอก อาการข้างนอกมันเป็นเรื่องอาการทั้งหมด จบ**

ถาม : เรื่อง “ฝันเป็นจริง”

รบกวนถามหลวงพ่อดีคะ ลูกต้องกราบขอขมาหลวงพ่อดีที่คำถามของลูกไม่ได้เกี่ยวข้องกับกรปฏิบัติเลยเจ้าคะ คือเป็นคำถามที่ลูกสงสัยเจ้าคะ เรื่องคือ ก่อนที่พ่อของลูกจะเสียชีวิตเมื่อ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา ลูกได้ฝันว่ามีผู้ชายประมาณ ๒-๓ คนขับรถมารับพ่อของลูกไปไหนไม่ทราบ ซึ่งก็เห็นว่าพ่อของลูกได้นั่งรถไปกับเขาแล้ว โดยที่ในฝันมีตัวลูกและน้องสาวอยู่ในเหตุการณ์ด้วย และกำลังจะเก็บเสื้อผ้าของใช้ของพ่อเพื่อตามเขาไปแล้วความฝันก็จบแค่นั้นเจ้าคะ

ซึ่งลูกก็ได้เล่าความฝันนี้ให้กับน้อง พี่ และญาติๆ ฟัง เขาต่างก็บอกให้ระวังเพราะพ่อของลูกนอนติดเตียงมาหลายปีแล้ว ซึ่งตัวลูกก็ยังไม่ได้ทันเตรียมหรือระวังใดๆ แต่ทำบุญทำสังฆทานนำพระมาสวดเท่านั้น พอถึงวันที่พ่อของลูกเสียชีวิต เหตุการณ์มันเหมือนในฝันมาก โดยที่ลูกก็อยู่กับน้องเพียง ๒ คนตามในฝัน ลูกอยากทราบว่าความฝันนี้เกิดขึ้นได้อย่างไรเจ้าคะ กราบขอพระคุณหลวงพ่อดีเจ้าคะ

ตอบ : ความฝันก็เป็นความฝัน ความฝันของคน คนนะ อย่างที่ว่ามันอยู่ที่วาสนาของคนนะ บางคนไม่เคยฝันเลย บางคนฝันแล้วฝันเล่า ฝันจนเป็นเรื่องธรรมดา บางคนนานๆ ฝันที แล้วฝันแม่นมาก ฝันแม่นคือมันตรงกับความฝันนั้น

เพราะตรงนี้มันจะย้อนกลับมาที่หลวงปู่มันพูด หลวงปู่มันบอก จิตนี้เป็นได้ หลากหลายนัก จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตที่สร้างบุญกุศลมาอย่างน้อยแค่ไหนมันก็ตาม จริตของจิตนั้น

ถ้าจิตนะ จิตอย่างนั้น ถ้าจิตคนที่ฝันมากอะไรมาก เวลาไปภาวนาก็จะเห็นนิมิตมาก คนที่ไม่เคยฝันสิ่งใดเลย ส่วนใหญ่แล้ว ๘๐ เปอร์เซ็นต์ก็ไม่เคยฝันสิ่งใดมา เวลาถ้าไปปฏิบัติ นะ ถ้ามันสงบก็สงบเฉยๆ โดยที่ไม่เห็นอะไรเลย แต่คนที่ฝันแล้วแมนๆ ฝันตรงๆ มันก็เป็น อีกเรื่องหนึ่งนะ

นี่พูดถึง ความฝันมันก็อยู่ที่จิต อยู่ที่จิตนิสัยที่สร้างมา ถ้าสร้างมาแล้ว คนเราเวลา ฝันฝัน ถ้าฝันนะ หลวงตาใช้คำว่า “ฝันดิบ ฝันสุก”

เวลาคนนอนหลับ ฝันสุกคือฝันตามข้อเท็จจริงของคนนอนหลับ แต่เวลาเรานั่งอยู่ที่นี่ เราคิดอยู่ที่นี่เขาเรียกฝันดิบ ฝันดิบๆ คิดอยู่ที่นี่ ฝัน ฝัน เพื่อเจอ เพื่อฝัน หลวงตาทำานพูดอย่างนี้ เลยนะ ฝันดิบๆ ฝันก็คือสังขารใจ

นี่ไง เวลาเราทำสมาธิ เวลาหลวงตาทำานบอก คนเราเกิดมาเหมือนกับเครื่องยนต์ ติดเครื่องแล้วไม่เคยดับเลย แม้แต่หลับก็ฝัน แม้แต่หลับก็ไม่ได้ดับเครื่อง แต่เวลาเข้าสมาธิ พุทโธๆๆ พอจิตเข้าสมาธินี้ดับเครื่อง เครื่องยนต์ได้พัก

เครื่องยนต์ที่เกิดมาแล้วก็ติดเครื่องจนกว่าจะถึงวันตาย เครื่องยนต์จะชำรุดเสียหาย มันก็ลากกันไปจนวันจะตาย แต่เรามาพุทโธๆๆ จิตสงบเราเหมือนกับดับเครื่อง เครื่องได้ดับ ได้พักได้ผ่อน แล้วมาติดเครื่อง เครื่องมันจะได้การซ่อมบำรุงรักษาที่ดี นี่ก็เหมือนกัน จิตก็ เหมือนกัน

ฉะนั้น เวลาที่ว่าเวลาเราติดเครื่อง เราก็คิดมาตลอด แม้แต่เวลาหลับมันก็ฝัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันฝัน สิ่งที่เขาฝัน เขาฝันแล้วเหมือนกับว่ามีผู้ชาย ๒ คนขับรถ มารับพ่อไป นี่ในฝันของเขา เหมือนกับเขากับน้องสาวจะตามไป แล้วพอมามีภาระหนึ่งพ่อ ของตนก็เสีย เวลาเสีย เขาก็อยู่กับน้องสาวของเขา ๒ คน แล้วก็เหตุการณ์นั้นเหมือนในความฝัน

ในทางวิทยาศาสตร์เชื่อว่าเซนส์ มิติที่หก ความสัมผัสได้ๆ จิตมันเป็นไปได้ ความจิตเป็นไปได้นี่เรื่องหนึ่งนะ นี่เรื่องหนึ่งคือว่า มันเรื่องธรรมดาของคน เรื่องธรรมดาของสิ่งมีชีวิต เรื่องธรรมดาเลย

แต่ที่นี้ถ้าถามถึงปัญหา เรื่องธรรมดาๆ เราก็พูดถึงผลของวิภวัญชะ ผลของวิภวัญชะคือจิตที่ เวียนวายตายเกิดในวิภวัญชะมันได้สร้างบุญสร้างกรรมมามากน้อยแค่ไหน มันมีประสบการณ์ มามากน้อยแค่ไหน นี่ก็เป็นความฝัน

ความฝันก็เป็นความฝัน คนเรามันคิดได้ คนเรามันคิดได้ คนเรามันก็ฝันได้ พอฝัน ได้ ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง มันก็เป็นสิ่งที่เราได้สัมผัส เราได้มีอำนาจจรรยาสุถึงวาระที่พอจะ เสียก่อน คือฝันไปก่อน แล้วเวลาถึงเหตุการณ์วันจริงวันที่พอเสียมันเหมือนกับในฝันเลย

ไอ้ที่พูดถึงว่า จิตของเรา ความรู้สึกของเรามันมีสิทธิ มันมีความพิเศษ เราก็รับรู้ไว้ ถ้าไปพูดข้างนอกนะ เราพูดกันในชาวพุทธของเรา นี่มันเป็นข้อเท็จจริงของสิ่งมีชีวิต

แต่พอเราไปพูดบ้าง พอถึงญาติพี่น้อง คนที่มีความเชื่ออย่างหนึ่งก็จะลากกันไปแล้ว “อย่างนี้ต้องไปหาหมอ หมอดู อย่างนี้ต้องไปแก้กรรม” เสียเงิน ไม่ใช่ ไม่ใช่พระพุทธรักษา

พระพุทธรักษาสอนให้เชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อย่าเชื่อ หมอดูเขาก็เป็น การทายทัก เป็นอะไรต่างๆ ถ้ามันชักออกไปทางนั้นยุ่งเลย

นี่เราไม่ชักออกไปทางนั้น เราจะชักเข้ามาให้เป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ชักเข้ามาให้เป็นเรื่องของการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายในเรื่องผลของ วิภวัญชะ

จิตที่มันได้สร้างสมบุญญาธิการมา จิตที่มันสร้างเวรสร้างกรรมมา มันจะมีความรู้สึก นึกคิดที่แตกต่างกัน จิตที่มันสร้างบุญมามากมันจะมีความรับรู้ ถ้าเรามีความรับรู้ได้เป็น พิเศษอย่างนั้นมันก็เป็นบุญกุศลของเรา

แล้วเรื่องที่มันเกิดขึ้นมา คนเราก็มีเกิด แก่ เจ็บ ตาย มันเป็นความจริง พอติดเตียง มาหลายปี พอเสียไปแล้วมันเป็นความจริง มันเป็นความจริง เรากตัญญูทุกเวลาที่ เราดูแลมาถึง ที่สุดแล้ว เราได้ทำหน้าที่ของเราถึงที่สุดแล้วก็จบ นี่พอก็เสียไปแล้ว เราทำเสร็จแล้วก็จบ

แต่ความรู้ความเห็นอย่างนี้มันตกผลึกอยู่ในใจของเราว่ามันเป็นจริงอย่างนี้หรือไม่
 สิ่งใดเราก็ทำคุณงามความดีของเรา เราก็ดำรงชีวิตของเราโดยปกติ เรามี
 สติสัมปชัญญะ เราไม่ประมาทกับชีวิต เราใช้ชีวิตของเราไปโดยความจริงของเรา สร้างบุญ
 กุศลกับใจของเราให้ใจของเราให้มีความสุขในชีวิตนี้ ถ้าโลกนี้และโลกหน้า โลกนี้ ชีวิตในโลก
 นี้ โลกหน้าถ้ามันเป็นไปได้ เราก็มีบุญกุศลของเราไป เราทำคุณงามความดีของเราไป

ความฝัน ความฝันมันผ่านไปแล้ว ฝันเรื่องอะไร อย่างเมื่อกี้เขาฝันดิบ ฝันถึงการ
 บวช การออกบวชเลย

ไอนี้ความฝันจริงๆ เลย แล้วฝันเรื่องอะไร ถ้าฝันแล้วมันก็เป็นเรื่องที่ว่าเรื่อง
 ความรู้สึกของเราเอง เรื่องจิตใจของเราเอง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปัจจุัตตัง สันติภุมฺมิโก พัฒนา
 หัวใจของเราให้มีสติมีปัญญาขึ้น พัฒนาตัวเราให้ดีขึ้น ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้
 เราดีขึ้น ถ้าเราพิจารณาเป็นของเราเป็นขึ้นมา เราจะมีอริยสัจ เราจะมีสัจจะความจริง
 เราจะมีคุณธรรมในใจของเรา เห็นไหม คุณธรรมในใจของเรา

ใจของเราที่แหละที่เกิด ที่เกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วเวลาเกิดเป็นมนุษย์ถ้า
 พิจารณาแล้วมีอริยภูมิในใจของตน เกิดอีก ๗ ชาติ แล้วถ้าพิจารณาของเราถึงที่สุด
 ไม่เกิดอีกเลย จิตที่พ้นจากข้อสงสัยทั้งหมด พ้นจากคำถามทั้งหมด เข้าใจแจ่มแจ้ง
 ทั้งหมด เข้าใจโลกธาตุ เข้าใจเรื่องกิเลส เข้าใจเรื่องสังขธรรมทั้งหมด พ้นจากกิเลสไป
 นี่คือสุดยอดของพระพุทธศาสนา เอวัง